

Василевич Я. В. - ад'юнкт Національної академії внутрішніх справ

ДЕТЕРМІНАНТИ КОРУПЦІЇ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

Розкриваючи питання протидії корупції в бюджетній сфері, доцільно акцентувати увагу не стільки на самій корупції, скільки на причинах, факторах, умовах її виникнення та вжиття заходів щодо усунення детермінант, які її стимулюють.

Як свідчить аналіз наукових досліджень, з-поміж чинників, що сприяють виникненню корупційних правопорушень у бюджетній сфері, можна виокремити:

- економічні (наприклад, нестабільність, що виявляється насамперед у неконтрольованих інфляційних стрибках, які провокують представників органів державної влади, правоохоронних органів шукати будь-які джерела доходів тощо);

- політичні (підміна політичної волі політичними гаслами боротьби з корупцією, зневажливе ставлення державних службовців до своїх обов'язків та ін.);

- правові (неповага до закону);

- моральні (законодавець повинен бути більш порядним у ставленні до виборця);

- культурні (культурно-релятивістський підхід, адже корупція є частиною «культури» багатьох країн, де жителі певної країни терпляче ставляться до стягування незначних сум за надання послуг офіційними особами) тощо.

До умов, що сприяють виникненню корупції, доцільно зарахувати: недосконалість політичних інститутів, які забезпечують внутрішні й зовнішні механізми стримування, зокрема розбіжності в нормативно-

правових актах, їх незнання або нерозуміння населенням, що дає змогу посадовим особам довільно перешкоджати здійсненню бюрократичних процедур. Причому чиновники можуть спричиняти неефективність роботи тієї чи іншої установи, спонукаючи таким чином людей до корупції. Окрім того, ідеться про низьку професійну компетентність посадових осіб, відсутність підзвітності, що є наслідком, передусім, відсутності прозорості в діяльності чиновників, кумівство, неналежний рівень участі громадян у контролі над державними інституціями (участі в процесі прийняття рішень; доступу до інформації про організацію та функціонування органів публічного управління, про процеси прийняття рішень і юридичних актів, що стосуються цих осіб і груп; публікація інформації, періодичних доповідей про ризики корупції в органах публічного управління; інформування громадськості з метою створення атмосфери нетерпимості до корупції, а також впровадження в практику освітніх програм; надання органами публічного управління інформації, що становить суспільний інтерес, і надання публічних послуг за допомогою електронних засобів через офіційні web-сторінки) тощо, а також недостатня мотивація. Наприклад, коли чиновник отримує стільки, що йому не вистачає на життя, або коли в нього відсутня впевненість у завтрашньому дні, він доповнює свої доходи неправомірною вигодою.